75 років Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXV. Ч. 36. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 24-го ЛЮТОГО (FEBRUARY) 1968 No. 36. VOL. LXXV.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

П'ятниця, 23 лютого, 1968

В АМЕРИЦІ

РЕСПУБЛІКАНСЬКІ КОНГРЕСОВІ ПРОВІДНИКИ заявляють, що вони проти того, щоб американські туристи платили окремі податки від подорожей за кордон. Провідник республіканців в Сенаті Еверетт МекКінлі Дірксен сказав, що Сенат, а можливо і Палата Репрезентантів, не схвалять урядового проєкту про податки від подорожей. Провідник республіканців в Палаті, конгресмен Джералд Р. Форд твердить, що запроєктований податок від подорожей не дасть бажаного успіху, бо цей засіб подібний до „лікування пістряка за допомогою бандажу". Податок цей вдарить по середньо заможних, а не по багатіях.

ДЖОРДЖ МІНІ ЗАЯВИВ НА УПРАВІ Комісії Політичної Освіти при Американській Федерації Праці — Конгресі Індустрійних Організацій, що перші чотири роки президентури президента Джансона ліпші для зорганізованого робітництва, як перші роки урядування президента Ф. Д. Рузвелта, Представник АФП - КІО гадає, що голова Міні зависоко ставить президента Джансона, бо Рузвелт є творцем т.зв. Ню Ділу, коли робітництво дістало право організуватися та заключувати колективні договори про працю. Міні хвалить Джансона за його успіхи в ділянках поборювання убозтва, громадянських прав, соціяльного забезпечення й охорони здоров'я.

13 МІЧМЕНІВ МОРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ ЗДА в Аннаполісі, Мериленд, курили наркотик маріхуану, і за те їх звільнено з цієї школи. Кодекс чести студентів цієї Академії вимагає, щоб негайно донести Команді школи про нечесні дії мічменів. Внаслідок такого повідомлення переведено слідство, під час якого 13 студентів призналися, що курили в своїй спальні недозволений наркотик. Маріхуани не знайдено в Академії, покищо не відомо, звідки мічмени її діставали. Звільнених мічменів зможуть покликати до військової служби. В липні 1967 р. за цю саму провину звільнено з Академії 4-ох мічменів.

СЕКРЕТАР СКАРБУ ГЕНРІ Г. ФАВЛЕР, промовляючи на прийнятті Міжнародного Радіового і Телевізійного Товариства в готелі Волдорф - Асторія в Ню Йорку, сказав, що урядова програма зменшити дефіцит в платничому балянсі з закордонними державами не матиме успіху, коли одночасно не збільшиться прибуткового податку і не буде строгої контролі над видатками Уряду. Фавлер повторив свою давню думку, що проти інфляції треба конче збільшити податок, щоб втримати стабільність в економіці. Фавлер виявив, що Уряд може йти на компроміс в справі податку від подорожей до Европи.

АМЕРИКАНСЬКІ ЛЕТУНСЬКІ ЛІНІЇ погодилися зменшити до половини оплату для закордонних туристів, коли вони користуватимуть з летунського транспорту під час побуту в ЗДА. Крім того дві американські летунські лінії і дві европейські дають 25-відсоткову знижку тим туристам, які в Европі куплять собі квитки на переїзд до ЗДА і назад до Европи. Думають про те, щоб зменшити оплати за випозичення авт, за побут в готелях і мотелях, за їзду залізницями й автобусами. Цими справами займається окрема комісія, визначена президентом Джансоном.

У СВІТІ

БРИТАНІЯ ОБМЕЖУЄ В'ЇЗД КОЛЬОРОВИХ ЛЮДЕЙ. Міністер внутрішніх справ Джемс Галлаґен заповів зголошення законопроєкту, за яким тільки 1.500 осіб із родинами зможуть еміґрувати до Британії з Азії і Східньої Африки на виразне запотребування праці. Зате коло 160.000 осіб пакістанського й індійського роду, які дістали британське державне громадянство, використавши спеціяльний привілей, коли Кенія дістала державну незалежність у 1963 році, не матимуть права поселитись у Британії: дотепер вони приїздили до Британії просто, як її громадяни. Названий міністер мотивував потребу обмежити в'їзд не-білих — зростом расового напруження у Британії.

ШВАЙЦАРІЯ ПРИЗНАЧИЛА СВОГО АМБАСАДОРА В ПЕЙПІНҐУ ОСКАРА РОССЕТТІ також на репрезентанта в Північному В'єтнамі. Міжнародна преса зразу здогадувалась, що той швайцарський амбасадор стане посередником у замиренні у В'єтнамі, але швайцарський уряд заперечив цьому: мовляв, розбіжності у становищах Південного і Північного В'єтнаму такі великі, що не відомо, як їх перебороти.

ПРЕМ'ЄР ЛЯОСУ КНЯЗЬ СУВАННА ФУМА ЗАЯВИВ, що на території Ляосу знаходиться тепер яких 40.000 реґулярного північно - в'єтнамського війська. Поки не буде розв'язана проблема В'єтнаму — заявив він — не буде спокою у Ляосі. Ляос — невтральна країна, але північно-в'єтнамські комуністи не рахуються з її невтральністю.

У ЗАХІДНЬОМУ БЕРЛІНІ ВІДБУЛАСЯ В МИНУЛУ СЕРЕДУ 150-000-НА МАНІФЕСТАЦІЯ солідарности з Америкою, при чому посадник того міста, Клявс Шюц, таврував комуністів, „які під покришкою своєї опозиції супроти В'єтнамської війни пробують засіяти хаос і терор на вулицях міста". Шюц запевняв, що одній тисячці екстремістів не вдасться підкорити собі два мільйони мешканців Західнього Берліну. Та маніфестація була відповіддю на минулонедільну демонстрацію 10.000 „лівих" проти Америки й у користь в'єтнамських комуністів.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН ПРИЙНЯВ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ОН У ТАНТА на одногодинній розмові в чотири очі, після чого відбувся „діловий обід" з участю також державного секретаря Діна Раска, заступника У Танта Ралфа Банча, амбасадора ЗДА в ОН Артура Ґолдвотера й заступника асистента державного секретаря для міжнародних справ, Джозефа Сіско. В комунікаті сказано тільки, що Президент вислухав „вражень генерального секретаря про вигляди на замирення у В'єтнамі на тлі його останніх дискусій в різних столицях світу". У Тант заявив, що його розмови в Білому Домі були „дуже корисні" та дякував за „тепле прийняття", що його зустрів збоку Президента.

ПІВДЕННО - В'ЄТНАМСЬКИЙ КОМАНДАНТ І ВОДНОЧАС ПОСАДНИК МІСТА ГУЕ ГЕН. ҐОНҐ ҐУАН ЛЯМ НАКАЗАВ створення військового трибуналу, який судитиме найголовніших комуністичних аґентів, схоплених під час боїв у тому місті, що почалися 31 січня ц. р. з наїздом В'єтконґу. Схоплено із зброєю та арештовано коло 200 осіб, з яких більшість буцім то займали видатні позиції в компартії В'єтконґу та революційно - партизанському підпіллі. З американського боку проголошено заяву, що не відповідають правді вістки наче б американські власті дали свою згоду на будь-які прилюдні екзекуції, що їх заповів названий генерал.

ПІСЛЯ БЕЗГЛУЗДОГО ТЕРОРИСТИЧНОГО АКТУ В СОВЄТСЬКІЙ АМБАСАДІ В ВАШИНГТОНІ

На доручення з Білого Дому, столична поліція і федеральні аґенти шукають у пошкодженій вибухом кімнаті совєтської амбасади за слідами, що могли б довести до виявлення спричинників того безглуздого вибуху.

В середу, 21-го лютого о год. 6-ій ранку, в совєтській амбасаді у Вашингтоні — як уже інформовано — стався вибух, що наніс деяку шкоду в будинку амбасади та в сусідніх будинках. Ніяких жертв в людях не було. Совєти в дипломатичній ноті обвинувачують, що вибух стався тому, бо американці не дають тій амбасаді належної охорони, а совєтська пресова аґенція ТАСС в Москві початково навіть твердила, що той вибух міг статись тільки з відома американських властей. Америка рішучо відкинула обвинувачення, а президент Джансон назвав вибух „безглуздим актом" і зарядив найбільш дбайливе слідство. Державний Департамент вияснив, що заходи безпеки біля совєтської амбасади були збільшені в січні цього року, як якийсь анонім погрожував амбасадорові Добринінові. Слідство веде місцева поліція і Федеральне Бюро Інвестиґацій. Припускається, що американський уряд покриє всі втрати, які цей вибух спричинив, подібно, як совєтський уряд покрив усі втрати, що їх мала свого часу американська амбасада в Москві після зорганізованої совєтської антиамериканської демонстрації.

Департамент оборони плянує покликати 40,000 резервістів

Вашинґтон. — Шефи штабів виготовили плян частинної мобілізації згідно з яким мали б в найближчому часі покликати до активної служби від 40,000 до 50,000 резервістів Крайової Ґвардії й Морської Піхоти. Крім цього коло 130,000 резервістів мали б бути заалярмовані, щоб на випадок потреби могли бути готові до відходу на фронт у В'єтнамі. Чи це покликання до військової служби рерервістів відбудеться, залежить від того, яке рішення в цій справі зробить голова Об'єднаних Шефів Штабу генерал Ерл Дж. Вілер, який 21-го лютого відлетів із дорадниками з Департаменту Оборони до В'єтнаму, де він впродовж кількох днів вивчатиме становище на фронті. В половині найближчого тижня генерал Вілер вернеться до ЗДА після конференції з генералом Вестморлендом та після інспекції фронту. Генерал Вілер має привезти з собою просьбу генерала Вестморленда про присилку більшої скількости вояків, якщо він її буде потребувати. Сподіваються, що генерал Вестморленд проситиме про більше число вояків, ніж досі встановлене на 525,000. При кінці ц.м. число американських військ у В'єтнамі має становити 510,000, в чому є вже вояки 82-ої Дивізії і один полк Морської Піхоти, які 10 днів тому відлетіли до В'єтнаму.

Президент проєктує збудувати 6 мільйонів мешканевих одиниць

Остін, Тексас. — Президент Джансон 22-го лютого звернувся з окремою програмою до Конґресу, згідно з якою в найближчих десятьох роках мали б збудувати шість мільйонів мешканевих одиниць для тих родин, які мають малі або середні прибутки. Цю широку будівельну програму здійснювали б приватні підприємства з допомогою публічних і урядових чинників. Згідно з цією програмою мали б перебудувати міські нетри у великих метрополіях. Уряд допомагав би здійснити цю програму, заохочуючи приватні податковими знижками та позичками. Впродовж останніх 10-ох років в цій країні збудували 560,000 мешканевих одиниць при допомозі аґенцій. Тепер Уряд пропонує збільшити повище число на десять разів, бо в найближчій декаді треба б збудувати коло 6-ох мільйонів мешканевих одиниць — департаментів. Президент згадував про цю програму в своєму зверненні про відбудову міст. Джансон відпочиває на своїй фармі в Тексасі, віддаленій на 65 миль від Остіну. Ця широка програма мала б коштувати коло 10.3 більйона дол.

Джеймс Ров очолює виборчу кампанію президента Джансона

Вашинґтон. — Провідники Демократичної Партії повідомили, що вашингтонський правник Джеймс Ров очолюватиме цьогорічну виборчу кампанію за перевибір президента Джансона. Адвокат Ров вже відкрив бюро виборчої кампанії при Вірджінія авеню, зараз при будинку, в якому приміщений Крайовий Демократичний Комітет. У виборчій кампанії за перевибір Президента братимуть участь визначні демократи: віце-президент Гомфрі, який буде головною особою у виборчій кампанії, бо президент Джансон зайнятий в'єтнамською війною; головний поштмайстер Лоренс О'Брайєн і політичний помічник Президента Марвін Вотсон. Урядовий титул містера Рова такий: голова Громадянського Комітету за перевибір Джансона - Гомфрі. Представники Крайового Демократичного Комітету заявляють, що Ров буде головним дорадником і керівником Виборчого Комітету за перевибір Джансона і Гомфрі.

У ЖОВТНІ — КОНҐРЕС УКРАЇНЦІВ КАНАДИ

Вінніпеґ. — Останній Конґрес українців Канади відбувся в 1965 році, в залях нині вже зачиненого готелю „Роял Александра". За статутом Комітету Українців Канади, КУК, такі конґреси мають відбуватись що три роки. Тож на засіданні Президії КУК під головуванням о. д-ра Василя Кушніра було вирішено, що цьогорічний Конґрес відбудеться у Вінніпеґу, в днях від 12 до 14 жовтня включно.

Американці здобули частину муру довкола цитаделі в Гуе

Сайґон. — Американська морська піхота здобула в минулий четвер 22 лютого ц.р. (в південній Азії була вже п'ятниця 23 ц.м.) південну частину прямокутного муру, що оточує цитаделю, центральну дільницю другого найбільшого в Південному В'єтнамі місті Гуе. Бої в тому місті тривають від 31 січня ц.р.: коли південно - в'єтнамському державному війську вдалося виперти з інших частин міста комуністичних партизанів, то вони все ж закріпились в цитаделі, наче у сильній і недоступній фортеці. Кількасот партизанських і північно - в'єтнамських вояків займають ще південно - західню частину того муру та цілий так званий Імперський палац, який є для в'єтнамців найціннішою архітектурною та історично-мистецькою пам'яткою: тому альянти не хочуть бомбардувати того палацу. Бої за Сайґон і Гуе та інші південно - в'єтнамські міста впродовж минулого року коштували американцям 543 жертви в убитих та 2.547 в ранених. Це найвища цифра жертв в одному тижні за всю В'єтнамську війну. В попередньому тижні американці мали у В'єтнамі 400 вбитих, а ще в тижні перед тим 416 вбитих. Разом від початку цього року згинуло у В'єтнамі 2.242-ох американців. Сума смертних жертв за роки 1956 і 1957 становить кругло 14.000. Під час вуличних боїв, що розпочались 31 січня ц.р. з партизанською офензивою — згинуло 27 цивільних американців, а 117 пропали покищо безвісти. Північно - в'єтнамське радіо проголосило пересторогу комуністичних партизанів з Гуе, що у випадку переведення екзекуції на будь - котрих комуністах, схоплених чи арештованих у тому міті, будуть розстріляні американці, які знаходяться в руках комуністичних партизанів. На фронті Кесаню, де кругло 5.000 американських вояків вичікують наступу збоку кількакратно численнішого ворога, покищо спокій.

У Празі зібрались комуністичні проводирі напередодні збіговища в Будапешті

Прага. — Чеська компартія відзначала в минулий четвер 20-ті роковини свого приходу до влади, але це була тільки формальна причина приїзду туди Леоніда Брежнєва та комуністичних „промінентів" із сателітських країн. Насправді прибули вони туди на передвступні наради з уваги на велике збіговище комуністичних вожаків з 56-ох країн у широкому світі, яке почнеться в найближчий понеділок у Будапешті. Воно має стати теж тільки підготовою до світового з'їзду компартій у Москві в ближче ще неозначеному часі. Поруч із Брежнєвим прибули до Праги румунський партійний диктатор Ніколяй Чеушеску, Владислав Ґомулка з Польщі, Янош Кадар з Мадярщини, Вальтер Ульбріхт із Східньої Німеччини та Тодор Живков з Болгарії. Недавно призначений на першого секретаря чеської компартії словак Александер Дучек заявив, що ЧСР прагне надалі тісно співпрацювати з Совєтським Союзом і іншими „соціялістичними" країнами, але згаданий вгорі з'їзд у Будапешті мусить відбуватися на базі повної рівности всіх учасників, різних комуністичних партій. Закордонні обсерватори у Празі мають враження, що чехи не дуже вдоволені з приявности Брежнєва, якого підозрівають, що він інтригує у користь відсуненого від влади сталініста Антоніна Новотного та взагалі проти лібералізаційного курсу в ЧСР.

Англійка в Ню Йорку співає українські пісні

Ню Йорк. — У четвер, 22-го лютого, тут у залі Українського Інституту Америки відбувся єдиний в своєму роді концерт: англійська артистка з Лондону співала українські пісні. Це був нашвидку руку влаштований концерт пані Елизабет Тилія, англійської співачки, яка є секретаркою новоствореного в Лондоні Англо-українського Товариства „Мазепа". Співачку представив приявним екзекутивний віце - президент УККА Йосиф Лисогір і вона на початку виконала три українські пісні: арію з опери „Запорожець за Дунаєм" Гулака - Артемовського, Лисенків „Тихесенький вечір" та відому „Ганді:о", вимовляючи українські слова тільки з незначним англійським акцентом. В дальшому співачка виконала кілька англійських пісень та одну румунську, на честь свого чоловіка, що є румунського походження. На фортепіяні акомпаніював артистці п. Новак. Після концерту артистка ще оповіла коротко про завдання і цілі Т-ва „Мазепа" в Лондоні та про своє зацікавлення українськими справами і змаганнями. Розмови і знайомства продовжувались опісля при перекусці. Понад 60 осіб було приявних на цьому концерті.

КОМУНО-МОСКОВСЬКА ІНВАЗІЯ НА УКРАЇНІ ТА 50 РОКІВ СОВЄТСЬКОГО НАРОДОВБИВСТВА, БУЛИ ПРЕДМЕТОМ ОСКАРЖЕННЯ НА СУДІ СВІТОВОЇ ОПІНІЇ

Вашинґтон. — Комуно - московська інвазія на Українську Народну Республіку, окупація України та 50 років безнастанного національного фізичного і духового народовбивства та безпощадної економічної експлуатації України окупаційним комуністичним режимом були предметом оскарження комунізму на суді світової публічної опінії в останньому дні того інсценізованого суду в середу, 21-го лютого. Свідчення в тій справі складав проф. д-р Роман Смаль - Стоцький, який виступав на суді як колишній амбасадор УНР. Суд цей тривав від понеділка, 19-го лютого, і преса та радіо і телевізія приділили йому багато уваги. Всі документи судового процесу будуть опубліковані. В середу, в останньому дні того інсценізованого процесу, в совєтській амбасаді в столиці вибухла бомба і початково були із совєтського боку намагання зв'язати цей — як його президент Джансон окреслив — „безглуздий акт" в якийсь спосіб з цим процесом. Це й викликало між учасниками тієї інсценізованої судової розправи над комунізмом підозріння, що той справді безглуздий акт терору міг бути грубою совєтською провокацією власне з думкою, щоб скомпромітувати процес. Треба сподіватися, що слідство виявить в цій справі повну правду. Процес закінчився підсумками та документальним потвердженням видвигнених в акті оскарження злочинів міжнародного комунізму. Проф. Стоцький у своїх майже одно - годинних свідченнях пригадав комуно - московську аґресію на вільну і суверенну українську державу та опісля знову документами з'ясовував і доказував поодинокі етапи комуністичного народовбивства в Україні, включно з голодом, депортаціями, масовими розстрілами аж до сьогоднішньої посиленої русифікації.

Юрій Шухевич між 200 політичними в'язнями в СССР, що голодують

Ню Йорк. — Американська преса принесла в четвер, 22-го лютого, ширші повідомлення з Москви про те, що політичні в'язні в концентраційних таборах чч: 17 і 11 у корінній Московщині, як також у в'язниці у Владімірі почали голодовий страйк, домагаючись полегшення умовин праці та поліпшення харчів і лікарської опіки. В деяких повідомленнях („Нюарк Стар-Леджер) сказано, що між голодуючими є Юрій Шухевич, син Романа Шухевича — Тараса Чупринки, головного команданта Української Повстанської Армії (УПА), який згинув у боротьбі з большевиками. Між голодуючими є, мабуть також засуджений недавно письменник Юлій М. Даніел. Голодуючі вислали були листа до „президента" СССР Миколи Підгорного, в якому вимагають признання спеціяльного статусу політичних в'язнів, як це було за царського режиму, коли до політичних в'язнів ставились краще, як до кримінальних злочинців. Голодуючі в'язні вимагають права листуватись з своїми родинами і кревними, чого, видно, їм не вільно робити. Дружину Юлія Даніела Ляриссу викликано у Москві до прокуратури. Також вдруге викликано до КГБ внука колишнього совєтського міністра закордонних справ Максима Літвінова, Павла Літвінова: на перший заклик КГБ Павел Літвінов не явився туди. Письменників Александра Єсєніна-Вольпіна й Наталію Ґорбаневскую КГБ арештували і без суду заслали до дому для божевільних — одна з диявольських метод переслідування опозиційних супроти большевицького режиму осіб.

Широку вістку про той протестаційний голодовий страйк 200 інтелектуалів приніс „Ню Йорк Таймс" з 22 ц.м. у депеші свого московського кореспондента Генрі Камм-а.

Леся Дмитрів Кралею Української Преси Канади на 1968-ий рік

Торонто. — В суботу, 17 лютого ц. р. тут в залі Колеґії св. Василія Великого, відбувся Равт Української Преси, під час якого Жюрі у складі телевізійної зірки „Джулістт" (Юлія Сисак-Кавацці), мистця Мирона Левицького і п. Богдана Синишина вибрало із 12 Краль українських часописів Кралю і дві Князівни Української Преси Канади в особах: Краля Української Преси: Леся Дмитрів, кандидатка пластового журналу „Юнак", Князівни Української преси: Маруся Глушко, кандидатка тижневика „Український Голос" і Оленка Головата, кандидатка тижневика „Наша Мета". Дев'ять інших кандидаток були проголошені Бояринями Української Преси Канади. Стали ними: Аня Миндюк (Новий Шлях), Надя Цибенко (Молода Україна), Маруся Верес (Горизонти), Люба Бурій (Крилаті), Люба Мороз (Гомін України), Марійка Бойко (Нові Дні), Оленка Олешня (Дороговказ), Аріядна Охримович (Ми і Світ) і Леся Шліхта (Сумківець).

Церемонію коронування Кралі і Князівен виконала наша телевізійна зірка Джулістт, яка при цій нагоді сказала теж кілька дотепних слів по-українському і англійському до мікрофона. Гості Равту, яких було понад 450 осіб, вітали її не менш ентузіястично як Кралю і Князівен Української Преси. Несподівано почесною гостею була на Равті відома українська діячка і Президент Міської Ради міста Дітройту, Маруся Бек, яку публіка теж оваційно привітала.

Сензацією Равту була, крім дефіляди Краль, весела дефіляда журналістів, членів СУЖ, які з великими срібними перами величини справжніх рушниць (роботи п. В. Бучка) вмашерували на залю і, ставши напроти себе двома лавами вступили в „журналістичний бій". Бій припинила поява на „побоєвищі" Кралі Української Преси і двох Князівен та заклик Кралі до миру. Журналісти покірно приклякли перед своєю Кралею на коліно а потім відпровадили її і Князівен до „престола" і з ними відфотографувалися.

Після коронування Краль і дефіляди журналістів забава під проводом майстра церемонії Синишина набрала ще більшого розмаху і охоти та була, як кажуть, найкращою забавою карнавалового сезону.

СВОБОДА SVOBODA

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Ict. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00 For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. В Джерзі Ситі і закордоном: На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Наша історична відповідальність

У листопаді минулого року відбувся перший в історії Світовий Конґрес Вільних Українців, ідея якого виникла — хоч і в іншій формі — більше ніж тридцять років тому. Приблизно в той самий час, як відбувався СКВУ, виникли дві нові справи, що мають далекосяглe значення. Це — документи Вячеслава Чорновола про нових людей та нові форми спротиву комуно-московським безправствам в Україні і — домова щодо встановлення інституту й катедр українських студій в Гарвардському університеті. Одну і другу з цих подій „Свобода" вже зарахувала до тих епохальних, що відкривають нові можливості.

Дотеперішній розвиток подій у відносно короткому часі потверджує цю опінію. Можливо, що на це склались і інші, міжнародного порядку обставини, але факт, що із документами Чорновола прийшов наче якийсь перелім у відношенні ЗДА та інших країн світу до справи українського визволення. В цій справі забирають на сторінках світової преси прихильний голос видатніші публіцисти, прихильні до справи українського визволення голоси появляються на сторінках навіть таких органів, про які досі казали, що вони нічого про українців, крім злого, не друкують. Дехто вважає, що сталося і діється це не без „зеленого світла" з Вашингтону, Оттави і інших столиць, коментуючи, що свій вплив на такий зворот, чи початок звороту, може мати зростаюча совєтська допомога в'єтнамським комуністам, що до такого звороту міг причинитися й виступ одного із засуджених в Україні молодих українських інтелектуалів в обороні переслідуваного комуністами жидівського населення та совєтські інтриґи проти Ізраїлю. Але для нас у цьому найголовніше те, що, — парафразувавши слова покійного президента Кеннеді, — смолоскип змагань за права українського народу переходить в Україні в руки молодої ґенерації, вже народженої і вихованої під совєтським окупаційним режимом, і що в проводі того резистансу проти комуно-московських безправств стають інтелектуали, які вийшли з народу. Друга преважлива в цій справі обставина та, що на цей давній сам по собі, але новий своїми формами і людьми рух спротиву в Україні починає звертати свою прихильну увагу світ, роблячи з цього правильні висновки. Тим часом „справа Чорновола" дістала своє потвердження ще в деяких інших виступах, включно із опублікованою в Канаді книжкою колишнього „проґресиста" Коляски, і навіть у звіті з відвідин в Україні офіційної делеґації канадійської комуністичної партії.

У якійсь взаємозалежності з цим розвитком може стояти і справа українських студій в Гарварді. Нам ще у живій пам'яті той час, коли університети на північноамериканському континенті один за одним відмовилися від публікації спонзорованої Українським Народним Союзом англомовної Енциклопедії Українознавства. Коли ж сьогодні найбільш престижевий Гарвардський університет погоджується на найбільш догідних умовах відкрити в своїй системі Інститут українських студій із трьома їх катедрами, коли декан гуманістичного факультету цього університету одверто признає, що ця важлива ділянка українських студій в цьому університеті була досі в якійсь мірі занедбана, то це знову зворот, про який ще кілька років тому не можна було й мріяти.

Це й є ті преважливі справи, які повинні стояти у нас тепер на першому місці. Ми мусимо використати всі наші організаційні, моральні, інтелектуальні і матеріяльні ресурси, щоб ці справи відповідно підтримати. Ми мусимо поширити й зміцнити наші організаційні ряди, мусимо на другий, десятий і ще дальший плян відкласти наші партійно-групові інтереси та всілякі суперечності, включно з календарними, щоб наш час і енерґію не розбазарювати на дійсні чи уявні „домашні задачі", а скерувати їх на підтримку цих дійсно епохальних справ.

Це й є наша нова історична відповідальність.

Улас Самчук

СМЕРТЬ ВЕЛИКОГО ПОЕТА

До нас сьогодні вранці, 17 лютого, дійшла моторошно нагла вість з Ню Йорку, що там учора помер великий поет України, „в не Україні", Евген Маланюк.

Ця вість вдарила нас болюче своєю не лише смертельністю, але й фатально-гострою наглістю, бож ще зовсім недавно він був між нами, здавалось, як звичайно і як завжди, динамічно живий, блискучо настроєний, без найменшого натяку на будь - яке закінчення, дармащо його земна часовість вже начисляла 71 рік.

І знайти наспіх відповідні слова, які могли б висловити цю невмолимість, немає можливости. Він був для нас багато більше, ніж поет, бо його індивідуальність дуже демонстративно зносила с ь над рівень „віршописання" зі скреготом болю разючих противенств добра і зла, сили і слабости. В ділянці культуротворення він був майже втіленням неповторности, послідовности, безупинности і неподільности пера і зброї („стилету і стилоса"), був воїном в прямому значенні слова, як активний, довголітній, безпосередник великого епосу визвольних спроб найбільшого і найяскравішого періоду цієї епохи часів армії Української Народної Республіки, на пості адьютанта шефа штабу армії відомого стратега Василя Тютюнника.

Він пройшов з тією армією всі її роки випробування, всі її катаклізми, до самого фатального кінця. Він поділяв з нею її роки інтернації в тодішній Польщі, перейшов довгі роки стагнаційного, позаукраїнсько г о буття чи то в Чехо - Словаччині, часів Масарика, чи то Польщі Ридза - Сміґлого, щоб пізніше, разом з усією українською суспільніс т ю, перейти табори ДіПі і знайти свій кінець аж тут в Америці, як її громадянин.

Він був винятково послідовним, непохитно - вірним і незламно невгинним сучасником своєї доби, свого середовища, своїх ідеалів, ніколи засаднично не міняв своїх позицій, ані не робив компромісів з противною силою.

У ділянці свого безпосереднього покликання — поета, літератора, людини чуття і інстинкту, він був по цей бік української світомежі індивідуальністю і інтелектом винятковоі незамінимости. В поезії він не лише „відчував", він різьбив, карбував, гранив, він бачив, дотикався і знав, він пророкав й вирікав в дусі й стилі віщих норм, він підкоряв красу і естетику вимогам і правді свободи й суверенности політики землі предків.

Як, далебі, „імператор залізних строф" в поезії мілітанс, в поезії античних, чи скорше клясичних, предистанацій, як естет, мораліст і філософ — „так загадково склалась наша вдача" — він був настирливим схрещенням любови й болю з моттом Липинського „навчіть їх любити, а не ненавидіти" і „ріж-бий невіру басурмена", коли ходило про синтезу почуттів, що має за собою таку вже велику традицію, включаючи сюди і самого первопоета Шевченка.

Пригадується його вірш „Пам'яті поета і воїна", з моттом Ґумільова — „і умру я не на постелі прі нотаріусе і врачe, а в какой-нібудь

страшной щелі" —

І напишуть:
слава не помре їм
У прийдешнім
брязкоті мечів.
Ти варягом був —
Гіпербореям,
Ми — отут у Скитів-орачів.
Друже, з бронзи
різьблене обличчя,
Яре сонце й вогняний язик
Ми принесли
із середньовіччя
В зубожілий
пранцюватий вік...

„Як в нації вождів нема — тоді вожді її поети", — його фраза, що дістала крила повсякденности. Візантійсько - козача Еллада, прадівщина мілітантного патосу — це Україна поета Маланюка, а також поета воїна, а можливо також і громадянина, якщо поета можна включити у цю прозаїчну гущу матерії... Поета невичерпальної вітальнос т и, справді вічного, як не революціонера, то динамічного мілі - еволюціонера, в посднанні з вищепоземним інтелектом.

Його смерть для нас тут, поза гранню і поза географією України, є незамінима. Він не любив бути ані прапором, ані формальним провідником, уникав головства й уряду, але його постійно деклямовано й цитовано при всіх нагодах, як також він правив за норму поведінки нашої елітарної національної сили. Без нього ми позбавлені одного з дуже основних стовпів нашого вже епокаліптичного резистансу, однієї точки опору неугинности і незламности духових підстав цілости.

Особисто також я стратив довголітнього, від 20-их років, Друга. Невисказально болюче про це сказати. Не можу сказати — мир його пам'яті, бо пам'ять про таких людей ніколи не лишається в історії мирною. Знаю, що він буде жити, після цієї фізичної смерти, без сумніву, життям довшим і сильнішим у цілому світі, ніж до цього фатального дня 16 лютого, в місті Ню Йорку.

„МАКЛЕНУ ГРАСУ" ПОСТАВИЛИ У ЛЬВОВІ

Довгий час замовчувану п'єсу зліквідованого Москвою Миколи Куліша „Маклена Граса" поставив Львівський театр ім. М. Заньковецької. Тема п'єси — „загнивання" капіталістичної Польщі за диктатора Пілсудського, як писала „Літературна Україна" з 6 лютого. — „ . . . Дехто побоювався, чи не зіб'ються заньківчани на патетику, лобову риторику й лозунговість, ставлячи п'єсу такої відвертої соціяльної правди. Та сценічне трактування п'єси режисером С. Данченком не дає підстав для такого побоювання."

КАНАДА НА ПЕРЕЛОМІ

(З доповіді проф. Яр. Рудницького на зібранні БУК у Вінніпезі 15-го лютого 1968)

Канада як держава переживає кризу в зв'язку з аспіраціями франко - канадійців, а зокрема Квебеку. На переломі першого й другого сторіч канадійської „федерації", заснованої, як відомо, на Британському Північно - Американському Акті (БНА) із 1867 р., зайшли три важливі події, що матимуть вплив на дальшу долю країни, а саме: листопадова конференція провінційних прем'єрів у справі „Завтрішньої конфедерації" в Торонті (з її „Червоною книгою"), поява Рапорту Королівської Комісії Б-Б в Оттаві в грудні 1967 р. та перша федерально - провінційна конфедерація у справах канадійської конституції в лютому 1968 р.

Аналізуючи хід і результати цих трьох подій, приходимо до висновку, що в Канаді прийдуть зміни так щодо взаємин між двома народами - засновниками канадійської федерації в 1867 р., як і інших етнічних груп, що вклали свій внесок у розбудову країни. Ці зміни будуть конституційно-правного й інституційно-адміністративного порядку.

В конституційному огляді передбачається позитивні ґарантії в ділянці шкільництва (БНА. Акт секція 93) та офіційних мов (БНА. Акт секція 133). Крім цього передбачається конституційне забезпечення „Канадійської картії вольностей" та дещо пізніше прецизація розподілу сил федерального уряду та провінцій (БНА. Акт секції 91-92), як теж можливість „репатріяції" БНА Акту, тобто його повна „націоналізація".

Згадана „Канадій с ь к а картія вольностей" буде ґарантувати індивідуа л ь н і права канадійських громадян у таких ділянках: **Політичні права**, свобода слова, свобода сумління і релігії, свобода зборів і об'єднань. **Законні права** — безпека життя, свободи і власности; рівність перед законом, право невинности і нове право обмеження сили поліції у допитах, як теж свобода для безвірних. **Рівностеві** (еґалітарні) **права** — заборона дискримінації на ґрунті расового і національного походження, кольору шкіри, релігії і статі. **Мовні права** згідно з рекомендаціями Комісії Б-Б.

В офіційних документах уряду „український факт" у Канаді не існує як конституційна проблема. Єдиний голос у цій справі — рекомендація проф. Яр. Рудницького в Рапорті Королівської Комісії Б-Б, що вимагає визнання української мови в поправці 133-ої секції БНА Акту як „обласної" (реґіональної) на теренах де українська група творить 10 або більше відсотків населення.

Пропозицію проф. Рудницького піддержали вповні митрополит Максим Германюк, Українська Наукова Рада („Синій папір") та інші установи й окремі громадяни. Умовно її піддержала й Централя Комітету Українців Канади („Біла Книга"). Широко піддержала її українська преса в Канаді й поза нею.

Як відомо, Королівська комісія подала до відома рішення більшости і меншости. Більшість рішила, що французька мова входить в конституцію, як рівноправна з англійською, з тим, що там, де замешкує 10 відсотків французів поза провінцією Квебек, має бути признана конституційно французька мова.

Професор Рудницький з цим не погодився і подав пропозицію, щоб і інші мови були признані конституційними в тих округах, де замешкує скупчено 10 відсотків мешканців, які не є ні англійського, ні французького походження. При тому він добивався таких прав для українців, які скупчено живуть в чотирьох західніх провінціях Канади.

Над цією пропозиц і є ю проф. Рудницького те п е р дискутує широко канадійська преса — англійська, французька і українська та преса інших національностей. Українці висилають до Оттави домагання, щоб українська мова була включена в конституцію Канади.

Багато є прихильників і противників цієї справи.

Рада Церков проти винищування релігії в СССР

Сан Дієґо, Каліфорнія. — Крайова Рада Церков повідомляє про свої пляни цікавитися більше, як це було досі, винищуванням релігії в СССР. Головний секретар Ради д-р Р. Г. Едвін Еспи заявив Головній Дирекції Ради, що від спеціялістів від совєтських справ Рада буде інформуватися про протирелігійні закони в СССР та в інших комуністичних державах. Особливу увагу звернеться на ті комуністичні закони, які порушують Декларацію Об'єднаних Націй в справі людських прав. Ця Декларація вимагає повної свободи в релігійних справах. Крайову Раду Церков часто критикували досі за те, що вона „зам'яка до комунізму" і не реаґує на переслідування релігії в комуністичних державах. Нова акція Ради має заперечити ці оскарження. 29-го лютого вийде нове число бюлетеню Ради у збільшеному об'ємі, і один його відділ буде присвячений переслідуванню релігії в СССР, головним робом переслідуванню баптистів. Цей бюлетень називається „Релігія в комуністичних країнах", його видадуть д-р Пол Андерсон і о. Благослав Груби.

ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ

В СПРАВІ НАЗВИ УССР

У „Свободі" ч. 31 з 16 лютого ц. р. Ви пишете: „В УССР помер о. д-р С. Граб", і на початку цієї вістки ще раз повторюєте УССР. Як це розуміти?! Чи як недогляд Редакції, чи, може, „Свобода" перейшла до табору „реалітетників"? Думаю, що нам у вільному світі не годиться забувати правдивої назви нашої Батьківщини „Україна".

Свого часу в листі до Редакції „Свободи" я звертав увагу на помилку д-ра Антона Рудницького, коли він зазвав два петербурзькі театри невірно, бо треба було їх назвати Александринським та Маріїнським, як вони й називалися, мабуть, ціле століття, якщо не довше. Ви того мого листа не надрукували й тим затримали як читачів так і д-ра Антона Рудницького, в незнанні.

Це було б півбіди, але в ч. 31 Ви пишете, що пан д-р Антін Рудницький вчитиме в університеті Індіяна. Тим, що Ви не надрукували мого виправлення назви театрів, Ви робите кривду д-рові А. Рудницькому, бо сумно буде, якщо він ту свою помилку повторюватиме в університеті Індіяна. Пошліть йому хоч приватно моє виправлення!

Редакція „Свободи" цілком непотрібно допускає на сторінках „Свободи" низенького рівня дискусії на тему „в Україні чи на Україні". Може для когось із читачів це й було відкриття, але ж Редакція ще, мабуть, не забула, що в 1920-х роках проф. Огієнко вияснив і переконав, що для державного організму мусить бути „в", а для недержавних областей „на". Чому Редакція відразу ж не дала пояснення після першого допису п. Лавренка? Тим би відразу відпала потреба писати п. З. Стефанову.

Г. Гордієнко

МІНІ ЗА ТЕ, ЩОБ СПОРИ МІЖ ПРАЦЕДАВЦЯМИ І ПУБЛІЧНИМИ РОБІТНИКАМИ ВИРІШУВАЛИ ТРЕТЕЙСЬКІ СУДИ

Бел Гарбор, Флорида — Голова Американської Федерації Праці — Конгресу Індустрійних Організацій Дж. Міні заявив на пресовій конференції після відкриття нарад Виконної Ради ним очолюваної організації, що спори між працедавцями та публічними робітниками можна було б вирішувати за допомогою третейських судів, на рішення яких обидві сторони мусіли б погодитися. Міні казав, що несправедливо було б заборонити страйкувати міським робітникам чи вчителям тому тільки, що вони працюють для добра громади. Але він додав, що ця громада має право на те, щоб публічні працівники не припиняли своєї праці, як це було недавно з санітарними робітниками в Ню Йорку, внаслідок чого не вивозили 9 днів сміття. Міні пропонує, щоб спори в подібних випадках вирішував третейський суд, бо тоді не було б довгих страйків, і інтереси працівників та громади були б справедливо хоронені.

З НАШИХ БУДНІВ

КАРА ЗА ГРІХИ

Панує такий погляд, — а його заступають перш за все мої дорогі земляки з Бібрецького повіту, панство Татухи, що причиною всіх закордонних клопотів Америки є її внутрішні переправи, що це, мовляв, кара Божа за гріхи — вибрики і чудацтва молодого покоління, що їх це молоде покоління допускається не без тихого потурання, а то й благословення батьків... Як говорили колись у старому краю: яблуко від яблуньки далеко не відкотиться, або — яка діра, такий клин, який батько, такий син.

Якась доля правди мусить бути в таких поглядах, до того ж голі, життьові факти їх підтверджують. Так, для прикладу, в місті Норфолк, стейту Коннектікат, в одній місцевій середній школі трохи не дійшло до громадянської війни на пункті довгого волосся... Учителі цієї школи звільнили з лекцій 53-ох учнів і нагнали їх до фризієрні, щоб пообстригали собі клочча на голові, яке заступало їм очі так, що хлопці не могли ні читати, ні писати, бо нічого перед собою не бачили.

Більшість учнів повинувалась волі шкільного начальства і вернулась до кляс нормально та по-людськи підстрижена, але двадцять з них вийшли на страйк і почали пікетувати школу, протестуючи проти „потоптання їх конституційних прав". Ці гебеси несподівано знайшли гарячу підтримку збоку своїх таки власних татусів і мамусь! Батьки волосатих мамусиних синочків вдалися в цій справі до адвокатів, заявляючи, що судитимуть директора школи та потягнуть його навіть і до Найвищого Суду, мовляв — школа не сміє вмішуватись до того, яку фризуру їх потомство носить!

Читаєш такі речі в газетах — і очам своїм не віриш!.. Пригадується стаття одного польського публіциста (в журналі „Культура"), який, пишучи на тему сучасного шкільництва, радив насамперед вислати до шкіл чи до відповідних інституцій деяких батьків, щоб вони спершу самі набрались знання й здобули виховання, а щойно тоді забирались до виховання своїх дітей.

На мою думку, в таких школах викладачі мусіли б присвятити окрему увагу питанню — що таке громадянські вольності-свободи і як дозрілому, демократичному суспільству треба ними користуватись. Навіщо, фактично, батьки американської нації схвалили конституцію З'єднаних Держав, про яку тепер так багато пишеться і говориться: чи на те, щоб у рямцях тієї конституції свобідно й щасливо жити, творити, працювати, чи для того, щоб за допомогою конституції ці З'єднані Держави розвалити?..

З конституцією не раз буває так, як, скажемо, з сокирою: даси той інструмент до рук такому славному майстрові, як пан Костів, то він вам чудову церковцю в гуцульському чи бойківському стилі збудує. А даєте її комусь пришелепуватому, то він собі пальці пообрубує або людям голови порозбиває. І що вам за пожиток з такої „свободи", з такої „конституції"?..

Ікер

Богдан Галайчук

КРІЗЬ УКРАЇНСЬКУ БРАЗИЛІЮ

(1)

Куритиба

Ріо де Жанейро. Дорога з Буенос Айресу до Монтевідео триває цілу ніч. Підкреслюю: ніч, не день, бо всі використовують для переправи ніч, щоб заощадити на часі і на коштах готелю. Але кому спішно, може скоротити той час до двох з половиною годин. Ледве одну годину триває тепер переправа через широченний лиман Ріо де ля Плята з Буенос Айресу до протилежної уруґвайської пристані Колонія на ультрашвидких моторівках типу „аліскафо" і півтори години переїзд автобусом з Колонії до Монтевідео. Річ у тому, що аліскафо має маленькі крила і не пливе, а ковзається по поверхні моря, так що лише його задня частина занурюється у воді. Обмеження баґажу гостріші, ніж на літаку: 20 кіло без доплати, і не більше як 10 кіло з доплатою. Тому, що занурення аліскафо мінімальне, він може плисти по мілких водах Ріо де ля Плята і не мусить триматися штучних судноплавних каналів.

Походжаючи по рухливих, елеґантних вулицях центру Монтевідео, що є немов продовженням Буенос Айресу, та розкішний пляжі Поситос, яка дуже нагадує Пальм Біч, згадую свій одно тижневий побут в цьому місті у 1962 році, коли я репрезентував Сеньйорську Обнову на конґресі „Пакс Романа", користаючи з гостинности тутешнього пароха о. Івана Майки, ЧСВВ, який помер наприкінці 1967 року. Був це справжній чернець-піонер, що започаткував душпастирську роботу в околиці Буенос Айресу, живучи у нужденній хижі в Беріссо, яку власними руками збудував. Вона повинна вирости до символу, як колись хижа Авраама Лінкольна. На її місці пишається тепер велетенський будинок Сестер Василіянок, з монастирем, гімназією та церквою, на вулиці, яку кілька років тому названо „кальє Украніа".

О 10-ій годині вечора сідаю в автобус бразилійської компанії, заповнений майже виключно бразилійцями. Спершу їдемо вздовж рясно освітлених пляж, далі вздовж скелястого морського берега. Засипляю серед того романтичного краєвиду — і прокидаюсь серед одноманітного, безлюдного степу, яким їдемо аж до Порто Алеґре. Вночі ми переїхали кордон і тепер знаходимося в єдиному степовому стейті Бразилії, Ріо Ґранде до Сул. На кордоні не будили нас ніякі митарі, фарисеї та поліцисти. В Монтевідео автобусова компанія відібрала від пасажирів їхні виказки (пашпортів та віз не треба для громадян сумежних держав), а в Порто Алеґре урядовець бразилійської федеральної поліції повернув їх разом з дозволом на 3-місячний побут. Митної ревізії взагалі не було.

Порто Алеґре є, можна сказати, „більше Порто, ніж Алеґре". Важко добачити тут щось веселе (алеґре). Пристань побудована над просторим лиманом Лягуна льос Патос, сповита випарами солодкої води, вогка спека таки справді прикра. Ще й до того я не звик розуміти португальської мови, бо це ж мої перші кроки у Бразилії. Місто велике, 840 тисяч мешканців, але трохи хаотично забудоване. Прегарний новий університет, за яким простягається найбільший у Бразилії міський парк, на 30 гектарів площі.

Мені було відомо, що в Порто Алеґре існує українська колонія, яка — як я довідався вже в Куритибі — навіть дуже динамічна. Та я не думав відвідувати її, плянуючи почати поїздку по Бразилії від Куритиби, від авдієнції в українського католицького ординарія на ту країну, Преосвященного Кир Йосифа Мартинця, бо їхав до Бразилії не як турист, а з окресленим громадським завданням. Ще під час III Світового Конґресу Апостоляту Мирян, у жовтні минулого року в Римі, виникла пекуча потреба створити Національну Раду Українських Об'єднань Апостоляту Мирян, яка репрезентувала б Україну перед Понтифікальною Радою Мирян („Консіліюм Ляїкорум"). Українська Делеґація на Конґрес уповноважила свою Президію (голова проф. д-р Янів, заступники пані Ірина Павликовська та я, секретарі д-р Маркіян Заяць та інж. Василь Борецький) діяти як тимчасове координаційне тіло майбутньої Ради. На мене, як єдиного представника з Південної Америки, припало те завдання не лише на Арґентину, але й на Бразилію та Параґвай. Конкретно, йшлося про включення тих країн у систему Українського Християнського Руху.

На автобусовій станції в Куритибі чекав на мене зі своїм автом п. Юліян Сисак, але ми розминулися, і мене привіз до єпископської резиденції інший українець.

Куритиба, столиця стейту Парана, де живе 85% бразилійських українців, місто розмірно нове, і має понад півмільйона населення. Важко повірити, що ми знаходимося на висоті 900 метрів над морським рівнем. Лише нові передмістя мальовничо розкинулись по узбіччях височорівні. Крім пам'ятника Шевченкові, відкритого наприкінці минулого року, українська приявність замаркована великими будівлями Хліборобсько-Освітнього Союзу та Товариства Прихильників Української Культури і, зокрема, церковними забудованнями.

В центрі, на перехресті вулиць Мартін Альфонсо та Візконде де Ріо Бранко, монастир ОО. Василіян, з невеликою, гарно розписаною церквою. Тепер не побачити її ззовні: вона, сказати б, схована у велетенській новій церкві, яка вже вимурована, але чекає на викінчення. На одному з передмість, Віля Ґваїра, скупчились катедра, єпископська резиденція та школа катехиток. Катедра домінує над одною з головних артерій міста, авенідою Кеннеді, з якої ведуть до неї широченні, масстатичні кам'яні сходи. Незабаром приступлять оо. Василіяни до будови третьої церкви, у модерній будівлі, де поміститься монастир та духовна семінарія. Крім того є в Куритибі дві українські православні церкви. Скромна єпископська резиденція творить гострий контраст з величною катедрою. Владика сам відчиняє двері. Як виявилось опісля, він не має авта і навіть телефону. Кілька років тому, коли я вперше був представлений йому в Буенос Айресі, Кир Йосиф вразив мене незвичайною, просто євангельською скромністю, і це враження потверджується тепер у його резиденції. Вроджена скромність українського владики творить позитивний контраст до показної, навіть демагогічної „вбогости", що нею люблять пишатися в пособоровій добі деякі католицькі єпископи.

Під час авдієнції, що зайняла ціле передполудне, та обіду з'ясовую своє завдання. Опісля перемагає журналістична жилка і я розпитую про різні аспекти бразилійської проблематики. Висловлені Кир Йосифом думки — критичні, зрівноважені — знайшли повне потвердження у дальших розмовах з українцями та бразилійцями.

(Далі буде)

Можна врятувати дещо із втрачених грошей

Автор цього допису одержав урядове повідомлення від Societe d'Administration et de Fiducie, 10, rue St. Jacques, Montreal, в Канаді, що Континентальна Титанієва Корпорація була 10-го серпня 1967 р. судово визнана банкротом, і що довіреним назначено Mr. Armand Gagnon, 510 St. Lawrence Blvd., Montreal 1, Canada.

Ця корпорація, що спочатку називала себе Continental Iron & Titanium Mining Limited, випустила п'ять мільйонів акцій („шерів") по одному долярові за акцію, то є загальної вартости п'ять мільйонів долярів. Ця корпорація була заснована українськими „фахівцями" і „експертами" і широко реклямована та захвалювана в нашій пресі так, що ці акції купували передусім українці в Канаді і ЗДА. Так само українські агенти тої корпорації роз'їжджали по наших громадах та намовляли наших людей до купна акцій, при чім обіцювали „золоті гори" і робили такий настрій, що це майже патріотичний обов'язок кожного українця купувати акції і в той спосіб підтримати розвій „українського" промислу. Автор цієї дописі, який тепер стидається, що був такий легковірний і наївний, і тому не підписується під оцією статтею своїм назвиськом, дався в своїй легковірності і наївності натягнути аж на кількасот долярів і заплатив аж по 1.40 дол. за кожну акцію.

Наші люди в ЗДА можуть врятувати частину страти понесеної на акціях тої збанкрутованої корпорації в той спосіб, що можуть відтягнути цілу втрачену суму від свого прибутку, поданого в податковім зізнанню за 1967 рік, а то на підставі 1217-ої секції федеральної податкової публікації під наголовном U.S. Master Tax Guide, Section 1217 і на підставі доказу банкрутства згаданої корпорації в 1967 році, що його можна одержати від згаданого на початку цього допису уряду в Монтреалі. Цю страту треба подати на формулярі Schedule D (Form 1040), Part I, Long-Term Capital Gains and Losses, line 5. Той формуляр мусить бути внесений до податкового уряду (Internal Revenue Service) найпізніше до 15-го квітня 1968 р., разом з U.S. Individual Income Tax Return. Ті, що вже внесли до уряду те зізнання, повинні перед 15 квітня 1968 р. внести Corrected Return, а по 15 квітня 1968 р. або Amended Return на формулярі 1040, або Claim for Refund на формулярі 843. Amended Return, як рівнож Claim for Refund є, очевидно, непотрібні, як перед 15 квітня 1968 р. внесеться Corrected Return. Щоб впевнитися у правильності поданої осьтут інформації в справі відтягнення понесеної втрати від доходу за 1967 рік, не зашкодить зателефонувати до найближчого податкового уряду (U.S. Internal Revenue Service). Все вище подане відноситься тільки до ЗДА.

Як ходить про Канаду, то треба запитати в канадійськім податковім уряді, чи страту на тих акціях можна відтягнути від податку, а відтак дати про це знати, щоб всі наші люди також в Канаді могли з тої інформації скористати. В той спосіб зі страчених нашими людьми соток тисяч долярів буде можна в ЗДА і в Канаді врятувати десятки або й сотки тисяч долярів та обернути їх на добрі цілі.

Один з пошкодованих

З гуцульської гостини на громадські організації

В листопаді 1967 року відбулася в домі Дмитра Ткачука в Філядельфії гостина з нагоди приїзду його дружини Берти із Словаччини, де він рік тому з нею одружився. Зійшлася родина, приятелі та знайомі, які сердечно привітали і щиро обдарували новоодружених.

Берта і Дмитро Ткачуки

Мило й приємно було господарям і гостям у теплій та товариській атмосфері провести час і поговорити про різні особисті і загальні справи.

Не могло обійтися і без того, щоб при тому не згадати про минуле й сучасне нашої незабутньої Гуцульщини, де родився, виростав та гартувався тілом і духом Д. Ткачук, Там він оставив свій найдорожчий скарб — свою молодість, яка була виповнена всім тим, чим жила і за що боролася Верховинська Земля. Також при тому споминали про рідні сторони дружини Д. Ткачука.

Із сторони господарів гостини все було, по-можливості, зроблене так, щоб гості були задоволені, а вже найбільше старалася про це сестра Д. Ткачука — пані Параска Олексюк.

Все було гарно і приємно, лише бракувало між гостями і родиною одної дорогої людини — незабутнього шваґра Д. Ткачука — сл.п. Стефана Олексюка, який так бажав бути ще присутнім на такого роду родинній гостині, та не довелося.

Щоб ця гостина не пройшла без громадського змісту, то присутні зложили 145 дол. на такі громадські цілі: На НТШ для видання історії д-ра М. Стахова 25 дол., на залишенців через ЗУАДК 25 дол., на УНРаду 25 дол., на журнал „Гуцулія" 25 дол., на Церкву 25 дол. на пресовий фонд „Народної Волі" 10 дол., на пресовий фонд „Свободи" 10 дол.

Суму 145 дол. передано згаданим установам через „Народну Волю". Жертводавцями були: Берта і Дмитро Ткачуки — 100.00 дол., Анна і Григорій Іней — 10 дол., по 5 дол.: Параска Олексюк, Василь Ткачук, Анна і Дмитро Василащук, Володимир Василащук, д-р М. Стахів з дружиною, Євдокія і Дмитро Сороханюк і Гільда і Степан Фірко.

Т. В.

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. ІВАНА РОМАНЮКА
в Шикаґо, Ілл.
складаю 50.00 долярів
на Місію св. Володимира в Санта Кляра, Каліфорнія.
Д-р Олександер і Ярослава ФАРІОН з Родиною

Замість квітів на свіжу і передвчасну могилу
Дорогого і Незабутнього Кревного
бл. п. Романа Пачовського
складає 20.00 долярів
на Видавництво „ІСТОРИК"
Григорій де ВОЛЯНСЬКИЙ з Рідньою

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього відійшов у Вічність
наш Найдорожчий МУЖ і БАТЬКО

сл. п.

Мґр. ОСТАП ФІРЧУК

адвокат в Копичинцях, учасник Визвольних Змагань і громадський діяч.

У нашім невимовнім горю поспішили до нас численні громадяни і організації з потіхою і поміччю, яким оцим складаємо сердечну подяку.

Дякуємо щиро о. Ігуменові ЧСВВ д-рові Катрієві з Ню Йорку за відправлення Парастасу і переведення похоронних обрядів.

Також дякуємо п-ву А. і І. Волосенкам, п.п. В. і Г. Сеґейдам, п.п. М. і Н. Пацлавським, Дорогій Родині Свистунів і Куппірів з Філядельфії, п.п. Марії і Христі Карпевич і п. В. Врублевському за пам'ять і слова потіхи.

Спеціяльна наша подяка інж. Р. Герасимовичеві, який не жалів ні часу, ні труду, щоб допомогти нам у днях нашого великого горя.

Сердечно дякуємо за слова пращання п-ні О. Соневицькій від Комітету Земляків Чортківської Округи і д-рові В. Палідворові від Товариства Українських Правників.

Окрема подяка членам Української Жіночої Допомогової Організації, Членам КЛК та багатьом Приятелям з околиці Гемстету за численну участь в похоронах і 5-му Відділу УНСоюзу з Асторії за прислання вінка і делеґації з прапорами.

Нехай Милосердний Бог винагородить Вас стократно за Ваше добре серце.

МАРІЯ ФІРЧУК — дружина
ЛІДА і ЛЮБА — дочки

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього — дня 13-го січня 1968 року
відійшов від нас
наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і ДІДУСЬ

бл. п.

Інж. ІВАН ЧЕРНИК

В так для нас тяжкий час — поспішили наші Рідні, Приятелі і Знайомі — з співчуттями та духовою піддержкою. Всім Їм, ми не всилі подякувати особисто чи листовно — тож хотіли б тими скромними словами подякувати Всім, які зложили нам вислови співчуття, взяли участь в Парастасі і похороні.

ВПреподобним о. Сов. Старухові і о. Буракові за відправу всіх похоронних відправ, о. Сов. Головінському за участь в Парастасі, о. Сов. Старухові за пращальні слова.

Членам ОбВУА — Товаришам Зброї — за участь в Парастасі і похороні, звеличаному всіми військовими почестями та пращальні слова голови Товариства дир. Алексевича. Товариству Інженерів за вшанування Покійного жалібними сходинами, влаштованими проф. Вишницьким, за участь в Парастасі і похороні, та слово інж. В. Кострубяка. Всім Представникам Організацій УККА, ЗУАДК, ЛМК, Пласту і іншим. Товаришам праці і Працівникам Вестинґгавзу. Всім тим, що несли домовину, жертвували Служби Божі, квіти та як і чим могли — старалися віддати останню прислугу нашому Найдорожчому Покійному. Панству Насевичам за взірцеве переведення похорону. Всім щире спасибі.

Дружина — ДАРІЯ
Донька — ХРИСТИНА
Син — МАКСИМ з синами МАРКІЯНОМ, СЛАВКОМ і АНДРІЄМ
Син — ОЛЕСЬ з дружиною ЗЕНЕЮ

•

В сороковий день смерти бл. п. Інж. ІВАНА ЧЕРНИКА
буде відправлена дня 22-го ЛЮТОГО 1968 року
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА і ПАНАХИДА
в церкві Благовіщення ПДМ при Valley Rd. і Old York Rd., Melrose Park, Pa. о год. 7:30 рано.
Просимо Рідних, Приятелів і Знайомих в цей день про молитви.

ПРЕДСТАВНИЦТВО ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РАДИ в ЗДА
з жалем ділиться сумною вісткою з Громадянством про смерть видатного поета й учасника збройної боротьби в рядах Армії УНР

сл. п.

ЕВГЕНА МАЛАНЮКА

•

Синові Покійного висловлюємо щирий жаль і співчуття.

В глибокому смутку повідомляємо
Рідних, Приятелів і Знайомих,
що в ночі з 18-го на 19-го лютого 1968 року
відійшов у Вічність на 80-му році життя в Торонті,
наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО і ДІДУНЬО

бл. п.

Д-р СЕМЕН ШЕВЧУК

адвокат і оборонець в карних справа у Львові, Україна.

ПОХОРОНИ — в середу, 21-го лютого 1968 р. о год. 9-ій рано з похоронного заведення „Кардинал" до Української Католицько Церкви в Торонті, Канада, а відтак на місцевий цвинтар.

Горем прибиті:

СОФІЯ з БОГАЧЕВСЬКИХ — дружина
КСЕНЯ КУЧЕР — дочка
ВОЛОДИМИР КУЧЕР — зять
ІГОР, МАРТА і ЛІДА — внуки
ІРИНА БОРСУК — дочка
БОГДАН БОРСУК — зять
ОЛЕСЬ і ХРИСТЯ — внуки

УКРАЇНСЬКЕ СПОРТОВЕ ТОВАРИСТВО
„ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ" в НЮАРКУ, Н. Дж.
ділиться зі своїми Членами та всім Українським Громадянством сумною вісткою,
що дня 22-го лютого 1968 року в Нюарку,
по довгій недузі відійшов у Вічність
заслужений Член Товариства, Член Ювілейного Комітету УСТ „Чорноморська Січ"

бл. п.

Д-р ЙОСИП АНТІН СЛОНЕВСЬКИЙ

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

•

Родині Покійного складаємо наші найщиріші співчуття.
УПРАВА УСТ „ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ"

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими,
що в четвер, 22-го лютого 1968 року помер непадійно
на 65-му році життя в Клівленді, Огайо
наш Найдорожчий
ЧОЛОВІК, БАТЬКО, БРАТ, ШВАҐЕР і ДІДУСЬ

Б. П.

Інж. Ярослав Раковський

народжений в Сокалі, Україна,
б. підхорунжий УГА, ранений в боях з большевиками, інженер-агроном, учитель Господарської Школи в Милованю, окружний агроном в Теребовлі та Ходорові, член численних українських організацій.

ПАНАХИДА буде відслужена в суботу, дня 24-го лютого 1968 р. о год. 7-ій вечора і в неділю, 25-го лютого 1968 року о год. 5-ій по пол. в похоронному заведення Колодія, Вест 14-та Стр. в Клівленді, Огайо.

ПОХОРОН відбудеться в понеділок, дня 26-го лютого 1968 року рано, з церкви св. ап. Петра і Павла на цвинтар св. Андрея.

Горем прибиті:

НІНА — дружина
ЯРЕМА — син, з дружиною і внуком МАРКОМ
БОРИС — син
РОМАН — син
РОМАН — брат з дружиною
ОЛЕСЯ і ОКСАНА — сестри в Україні
ЯРЕМА — шваґер з родиною
ІГОР і ЯРОПОЛК — братанки з родинами

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими,
що в четвер, дня 22-го лютого 1968 року прийнявши Найсвятіші Тайни,
відійшов від нас у Вічність по довгій і тяжкій недузі
наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО і ДІДУСЬ

Б. П.

Д-р ЙОСИП АНТІН СЛОНЕВСЬКИЙ

б. суддя і прокуратор в Галичині, учасник Визвольних Змагань, член багатьох українських товариств у Краю і на еміґрації.

ПАНАХИДИ будуть відправлені в суботу і в неділю, 24-го і 25-го лютого о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин, 801 Springfield Avenue, Irvington, N.J.

ПОХОРОН в понеділок, 26-го лютого 1968 року о год. 9:30 ранку з похоронного заведення до церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., а звідтам на цвинтар.

В глибокому смутку:

дружина — ЛЮБОМИРА
сини — АЛЕКСАНДЕР і РОМАН
синові — ДАДА і МОТРЯ
внук — АНДРІЙ
і РОДИНА

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

СПОРТ

КАЛЕНДАРЕЦЬ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ

УСК Ню Йорк — Айнтрахт СК, мистецькі змагання „Великої Десятки" Німецько-Американського Футбольного Союзу відбудуться в неділю, 25-го лютого 1968, о год. 2.30 по полудні на грищі Українського Спортового Майдану при 124-ій вулиці 31-ій евню в Коледж Пойнт:, Н. И.

„Чорноморська Січ", Нюарк зустріне у восьмому вечері сімкового футбольного турніру Шейфера дружину Португальського СК з Нюарку. В цьому вечері, в п'ятницю, 23-го лютого 1968, в залі Арморі в Петерсоні, відбудеться п'ять зустрічей, які почнуться від год. 7.30 вечора. Зустріч „Ч. Січі" визначена на год. 9.30.

РІЧНІ ЗБОРИ ВІДДІЛУ УНС „ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ"

Річні Загальні Збори 214-го Відділу Українського Народного Союзу при УАТ „Ч. Січ" в Нюарку відбудуться в суботу, 24-го лютого 1968, о год. 7-ій вечором в домі „Ч. Січі" при 690 Сенфорд вулиці в Нюарку. На Збори запрошені теж нечлени, які зацікавлені союзовою і спортовою діяльністю „Ч. Січі".

— о —

ШАХОВИЙ ТУРНІР ЗА ІНДИВІДУАЛЬНУ ПЕРШІСТЬ СУАСТ-СХІД

В суботу і неділю, 16-го і 17-го березня 1968, відбудеться в домі „Тризуба" при 4932 Н. Брод вулиці у Філядельфії шаховий турнір за індивідуальну першість СУАСТ-Схід, делеґатури УСЦАК на Сході ЗДА. Господарем турніру буде УСО „Тризуб", а проводитимуть ним ланковий шахів СУАСТ-Схід д-р Орест Попович і ланковий шахів „Тризуба" д-р Юліян Колтун. Ці розгри за першість українців на Сході ЗДА будуть переведені п'ятирундовою швайцарською системою, в якій всі учасники розіграють по п'ять партій. Першун СУАСТ-Схід одержить мандрівну чашу „Чорноморської Січі" з Нюарку, а віце-першун — мандрівну чашу „Української Централі" з Пассейку. Крім цього три перші шахісти одержать нагороди на власність: за перше місце — шаховий годинник, за друге — однорічне членство в Американській Шаховій Федерації і за третє — комплет шахів із дошкою.

— о —

„ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ" — — СКАТС АМЕРІКЕНС 5:0

Петерсон, 16 лютого. — Черговий 7-ий вечір сімкового футбольного турніру Шейфер Ліґи приніс понад 1 500 глядачам багато задоволення і емоцій. Переможні дружини порадували своїх симпатиків великим числом ґолів. Рекордову кількість 9 ґолів стрілили місцеві „Доверси". Завдяки ним петерсонці перебрали позицію лідера турніру, хоч і далі не позбулися грізної грецької сімки, яка перемогла „Унґарію" скромним вислідом 2:1. Бій за вдержання 3-го місця, між німецьким клюбом Гобокен і польською „Віслою", закінчився високою поразкою польської сімки 4:1. „Чорноморська Січ" розгромила завзятих шкотських футболістів імпозантним вислідом 5:0. В грі січовики різко відрізнялися від своїх суперників непересічною технікою, одначе, якщо йдеться про швидкість, то під цим оглядом старші віком шкотські футболісти мали перевагу. Швидкість буде особливо потрібна січовикам в двох останніх змаганнях турніру, португальським і грецьким клюбами, які відбудуться в двох наступних п'ятницях.

Вже в першій половині зустрічі „Ч. Січ" вела 2:0, воротами зі стрілів Манчика і Ніколіча. В другій півгрі Вільчак підніс вислід до 3:0. Опісля знову Манчик і Ніколіч, стріливши чергових 2 ґолі, встановили вислід гри 5:0. Добре, як звичайно, заграла і цим разом дефензива „Ч. Січі": Каздоба, Касіяненко, Німерчинський і воротар Ніль. Склад „Ч. Січі": Ніль, Касіяненко, Німерчинський, Каздоба, Ніколіч, Вільчак, Манчик, Снилик і Бутенко. В першій грі вечора італійська сімка „Санта Крос" розгромила Португальський СК з Нюарку високим вислідом 6:0.

Табеля гор після 7-ої рунди.

	точки	ворота
Петерсон Дов.	12: 2	23: 7
Грецько-Ам. СК	12: 2	21: 7
Гобокен ФК	10: 4	16: 9
Вісла СК	8: 6	17:18
Чорном. Січ	**7: 7**	**16:12**
Санта Крос СК	6: 8	14: 6
Портуґ. СК	6: 8	10:20
Гунґарія	4:10	10:14
Скатс Амер.ФК.	3:11	8:21
Молфета ФК	2:12	5:25

„Чорноморська Січ" (юнаки) — Гобокен (юнаки) 3:2

Норд Берген, 18 лютого. — Непереможна в цьому сезоні юнацька дружина „Ч. Січі" — лідер Юнацької Ліґи стейту Ню Джерзі здобула чергову перемогу на виїзді в Норд Берген, цим разом у грі за Чашу юнаків ЗДА. Голі для „Ч. Січі" стрілили: Рій 2 і Юркевич.

О. Твардовський

— о —

МАНДРІВНА ЧАША ПАМ'ЯТІ Д-РА В. ВРЕЦЬОНИ

Бувші учасники красвих лещетарських змагань на Рідних Землях уфундували мандрівну чашу в пам'ять бл. п. д-ра Володимира Врецьони, покійного члена Карпатського Лещетарського Клюбу в Ню Йорку. Вшановують пам'ять бл. п. В. Врецьони українські лещетарі в Америці, тому що покійний був колись відомим першуном лещетарем в Західній Україні.

Мандрівна Чаша ім. д-ра В. Врецьони призначена кожночасному переможцеві в конкуренції комбінації в групі чоловіків на лещетарських першостях Української Спортової Централі Америки і Канади. Цьогорічні першості УСЦАК відбудуться вже 9-го і 10-го березня на з'їздах Easton Valley Ski Resort, Greenwich, N.Y.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

НЕДІЛЯ, 25-го ЛЮТОГО 1968 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори Б-ва св. Василя — 339 Відд. о год. 3-ій по пол. в домі Укр. Громади при 3322 Н. Лавренц вул. Проситься всіх членів прибути та вирівняти членські вкладки. — С. Лупацій, секр.

НЕДІЛЯ, 3-го БЕРЕЗНЯ 1968 р.

ШИКАГО, Ілл. Річні загальні збори 301 Відд. ім. Д. Вітовського о год. 12-ій дня при 2250 В. Кортез вул. Вразі неприсутности членів, збори відбудуться годину пізніше. На порядку нарад: Звіти урядників, Контр. Комісії, вибір нової управи та інші важливі справи. Члени, які залягають з вкладками, можуть вирівняти їх на зборах. — В. Іващук, предс., П. Врублівський, секр.

ОЛЕНА КУЛЬЧИЦЬКА

15. IX. 1877 — 8. III. 1967.

В 90-ті роковини від народження та в І-шу річницю смерти сеньйорки українського мистецтва, 64 Відділ СУА в Ню Йорку уладжує мистецьку виставку Олени Кульчицької.

Відома українському загалові як мистець всестороннього таланту, західньо-европейського жанру, увійшла в історію нашої культури не лише як мистець, але і як наукова сила — етнограф. Олену Кульчицьку пам'ятають два повні покоління. Виразно залишилася в пам'яті артистів-малярів, суспільних діячів, виховних одиниць, купців, промисловців і дітвори. Мистецька різнородність та заінтересування поруч з хистом передати глибинне народне мистецтво широким масам українського суспільства, робить її незабутньою.

Вміла вона приєднати собі пошану не лише глядачів але і скупих на похвали та безпощадних мистецьких критиків. Не багато мистців перейшли такий довгий і щасливий шлях у своєму самовиявленні.

Вже перша її виставка 1909 р. у Львові принесла їй похвальну критику великого маляра І. Труша. Він зачисляє її до: „Нечисленних жінок-артисток... Вироблена техніка і певність ведення ліній ставить деякі твори на рівні европейського мистецтва".

В 1913 р. О. Кульчицька бере участь у Київській виставці, де знову стрічає її похвальне приняття. І так відомий теоретик мистецтва та поет Микола Вороний дав вірну і глибоку інтерпретацію її праць. Для нього Олена Кульчицька є „поеткою ліній та форм. З виразною індивідуальністю виявляє одначе в ніжний та чутливий спосіб свою мистецьку силу".

Артистичної праці Кульчицька не переривала і в найтяжчих хвилях життя. Ані війни, ані примусове переселення не вплинуло на багацтво її уяви. Навпаки, пережиті лихоліття передає вона чи то в символіці чи в яскравому реалізмі. Але за ввесь час свого активного життя, підставою та ціллю змагань є вивчення зразків українського народного мистецтва і застосування його в усіх ділянках своєї творчости.

В 1928 р. в Національному Музеї у Львові Олена Кульчицька бере участь у виставці килимів. Директор того музею та поважний знавець мистецтва д-р Іларіон Свєнціцкий у своїй передмові, між іншими сказав: „Перед Ольгою і Оленою Кульчицькими виринуло завдання — відродити чи то примінити традицію безмежної скарбниці українського людового мистецтва в дрібному домашньому мистецькому промислі. Вони дали зразок нового зрозуміння народного мистецтва".

Олена Кульчицька з допомогою від сестри Ольги виконує також зразки декоративних тканин, кераміки та вишивок. Самостійно влаштовують виставки серед жіночих гуртків і шкіл. Співпрацює у популярному тоді жіночому журналі „Нова Хата".

Популярність Олени Кульчицької в тридцятих (1930-тих) роках спонукує артистів-малярів Галичини видати її монографію для усвідомлення та заінтересування громадянства рідними мистцями. В передмові мистець Михайло Осінчук пише про Олену Кульчицьку таке: „Кульчицька мисткиня-громадянка старалася в мистецькій мізероті свого часу заповнити „люки" на мистецькому полі. Своїми працями охоплює графіку ілюстраційну як і індивідуальну, жанрові сцени, портрети, пейзажі, мертву природу та хатній образ. Вона перша в Західних Українських Землях почала ілюстрацію і мистецьке оформлення книжки".

А в її монографії відомий публіцист і мистецький критик Микола Голубець каже: „Олена Кульчицька, яка закінчила Віденську школу прикладного мистецтва вийшла з неї скінченим фахівцем, свідома засобів виразу мистецтва".

Паралельно з розвитком творчого і прикладного мистецтва Олена Кульчицька опрацьовує народний одяг та архітектуру Галичини. З умінням мистця змальовує одяг, а зі знанням етнографа тип даної околиці. Наукову працю Олени Кульчицької високо оцінювала вся українська преса, поміщуючи багато статей та розвідок про неї.

Розглядаючи повне мистецьке життя Олени Кульчицької погоджуємося з рефлексом київського мистецтвознавця Віри Верби: „Час поклав на картинах свій невблагальний відбиток. Місцями вони пожовкли, вигоріли. Але вони хвилюють. Хвилюють не тільки своєю високою майстерністю, а насамперед життєвістю, задушевністю — актуальністю!"

Христина Воєвідка

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР В ШИКАҐО

Шикаґо, Ілл. — Заходом Об'єднання Жінок ООЧСУ відбудеться в неділю 25 лютого о год. 4:30 по пол. в залі Дому СУМА літературний вечір поета-письменника Леоніда Полтави та його доповідь „Спротив молоді України окупантові". В програмі виступлять проф. Р. Завадович та місцеві мистецькі сили із виконанням окремих творів письменника і оперового лібретиста.

Н. Г.